

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ “СВЕТИ СВЕТИ КИРИЛ И МЕТОДИЙ”

гр. Добрич -9300 ; ул. “Велико Търново” № 2;
тел: 058 / 600 602 - директор; 058 / 605 332 - канцелария;
e - mail: hgstkm@abv.bg; web: www.hg-dobrich.com

УТВЪРЖДАВАМ:.....

Тодор Георгиев
Директор на СУ „Св. св. Кирил и Методий“

Дата:.....2018 г.

ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗА ПРИБОЩАВАНЕ НА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ

2018– 2019 УЧЕБНА ГОДИНА

I. УВОД

Програмата е изготвена в съответствие с действащите стратегически и оперативни национални документи на централните ведомства, в изпълнение на държавната политика за предоставяне на равни възможности на всички български граждани и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи.

Създадена е на основание чл. 263, ал. 1, т. 9 от Закона за предучилищното и училищното образование и е приета от Педагогическия съвет на проведено заседание с Протокол № 9 от 13.09.2018 г.

Училищната програма се базира на:

- Закон за предучилищното и училищното образование;
- Наредба за приобщаващото образование;
- Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства;
- Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество (2010 – 2020 г.);
- Национална стратегия на Р. България за интегриране на ромите (2012 – 2020 г.);
- Закон за защита от дискриминация;
- Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието.

Настоящата програма цели да начертае целите и задачите на работа с деца и ученици от СУ“Св. св. Кирил и Методий“, град Добрич и урежда взаимоотношенията между институциите, във връзка с предоставянето на приобщаващо образование. Целта на програмата за предоставяне на равни възможности и

приобщаване на децата и учениците от уязвимите групи е да се осигурят условия, даващи възможност на всички деца да се обучават заедно в общата класна стая и да участват заедно в извънкласните занимания, независимо от техните способности, увреждания, заболявания, убеждения, етническа принадлежност, майчин език и т.н.

Програмата включва реда и начините за оказване на обща и допълнителна подкрепа на всички деца и ученици, които имат необходимост от такива в СУ“Св. св. Кирил и Методий“, град Добрич, съобразно неговите лични интереси, потребности и нужди.

Уязвими групи са деца и ученици, диагностицирани със специални образователни потребности, хронични заболявания, двигателни увреждания, деца и ученици в риск, деца и ученици, застрашени или жертва на насилие, деца с изявиени дарби, деца-сираци и полусираци, деца от различни етнически групи и с други идентифицирани нужди.

Всяко дете има право на достъп до образование независимо от етническия му произход, наличието на увреждане или икономическото положение на семейството му и това право е залегнало в Конвенцията на ООН за правата на детето.

Процесът на приобщаване се състои в търсене на ресурсите на всяко дете за активното му участие в училищната общност.

Съгласно Алианса за приобщаващо образование девет са водещите принципа на приобщаващото образование:

1. Човек е ценен независимо от неговите способности или от неговите постижения.
2. Всяко човешко същество е способно да чувства и да мисли.
3. Всяко човешко същество има правото да общува и да бъде чуто.
4. Хората се нуждаят един от друг.
5. Истинското образование може да се случи единствено чрез истински взаимоотношения.
6. Всички хора се нуждаят от подкрепа и приятелско отношение от хора на своята възраст.
7. Прогрес в ученето се постига чрез надграждане на това, което човек може да прави, а не на това, което не може.
8. Различията внасят здравина в отношенията в обществото.
9. Сътрудничеството е за предпочитане пред конкуренцията.

Приобщаването е процес на постоянно търсене на все по-добри начини за осъществяване на образованието, за да се отговори адекватно на разнообразието на обучаваните. В този план различията се приемат позитивно като стимул за подобряване на образованието на деца и възрастни.

Приобщаването е разкриване и отстраняване на бариерите. То включва събиране и оценка на информацията от различни източници, за да се планира и усъвършенства политиката и практиката на приобщаването. За стимулиране на творческия потенциал и решаване на проблемите се използват различни свидетелства.

Приобщаването е присъствие, участие и успех за всички учащи се.

„Присъствието“ е там, където децата получават образование, като постоянно и редовно посещават училището, „участието“ има отношение към качеството и резултатите от посещението на училището.

Приобщаването слага особен акцент на тези групи учащи се, за които съществува риск от изолиране, изключени са от образование или са с недостатъчно добри резултати от обучението.

Системното и рационално организирано приобщаващо образование се основава на следните *принципи*:

- подкрепа на самостоятелната активност на детето,
- активно участие в образователния процес,
- вариативност при организацията на обучението и възпитанието,
- партньорски отношения с родителите,
- динамично развитие на образователния модел в училище.

II. АНАЛИЗ НА УЧИЛИЩНАТА СРЕДА

През последните години се наблюдава все по-разнороден по състав ученици, съобразно националности, различни вероизповедания, различни традиции и културни норми, както и ученици със специални образователни потребности. Това налага изграждането на един нов комплекс от умения за общуване и познания за другите, за възможните точки на различие и начините за тяхното преодоляване, за толерантност към другите - и понякога към самите себе си. Срещата с хора различия и на различните култури често е трудна, но с известни усилия тя би могла да бъде особено обогатяваща и ползотворна.

В училището се предприемат политики в областта на:

- интеркултурното образование,
- умението за общуване с представители на различни култури,
- съзнателно изграждане на толерантност; особено важно се оказва
- обучението на учителите, които са решаващ фактор при възпитанието на подрастващото поколение.

Създават се условия за достъпна грижа за децата в училищна възраст, така че техните родители да могат да търсят възможности за образование или професионална реализация на децата си.

При децата в училищна възраст се обръща особено внимание на семейството като част от образователния процес.

Често се прави паралел между интеркултурното образование и образованието на деца със специални образователни нужди: и в двата случая потенциалните ползи за обществото от преодоляване на пречките пред приобщаването на различните са огромни, а в същото време потенциалните рискове от игнорирането или дискриминирането биха могли да бъдат още по-сериозни.

III. ДЕЙНОСТИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

1. Провеждане на информационни кампании сред родители и общественост за разясняване на взаимните ползи от интегрираното обучение на децата и учениците със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.
2. Специализирана работа с родителите за по-голяма заинтересованост към образователно-възпитателния процес.
3. Работа с родителските общности за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различните етноси и децата с увреждания.
4. Провеждане на информационни кампании за привличане на млади хора като доброволци за работа с деца в риск от отпадане или отпаднали от образователната система.
5. Осигуряване при необходимост на допълнително обучение по български език за деца и ученици от етническите малцинства.
6. Осигуряване на допълнителна квалификация на педагогическите специалисти за работа в мултикултурна образователна среда, включително за преподаване на български език на деца, за които той не е майчин.
7. Осъществяване на извънкласна работа, занимания по интереси и на организиран отпих и спорт в мултикултурна образователна среда, съчетана с традициите на отделните етнически групи.
8. Изграждане и функциониране на информационна система за проследяване на децата в риск.
9. Допълнителна работа с ученици със специални образователни потребности и ученици от етническите малцинства, застрашени от отпадане и/или преждевременно напускане на училище.
10. Подкрепа на учениците от уязвимите етнически общности за продължаване на образованието им и след задължителната училищна възраст.
11. Създаване на условия за развитие на талантливите деца с увреждания чрез насърчаване на техните творческите изяви, както и стимулиране на училищата по изкуствата и творческите съюзи на художници, музиканти, артисти, на музеи, галерии и културни институции да осъществяват програми с участието на деца с увреждания. Контролът върху изпълнението на програма за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи се възлага на

IV. ЗАДАЧИ

Основните задачи са свързани с обезпечаване на необходимите условия и субекти на приобщаващото образование:

1. Културно-образователна среда за приобщаване

Средата е източник за психично развитие за децата. Тя им влияе много по-силно и непосредствено, отколкото на възрастните, и може да изпълни своите функции, ако е достъпна, отговаря на потребностите им, разширява начините за познание на света и личностно развитие.

2. Педагогическите специалисти

В разнообразната палитра от фактори, обезпечавачи образователното приобщаване, съществена роля има и *отношението на педагогическите специалисти* към децата и

готовността им чрез комплексни и координирани грижи да им *оказват адекватна подкрепа* за развитие.

3. Технологии за осъществяване на приобщаващото образование

За осъществяване на успешно приобщаващо образование всички педагогически специалисти следва да усвоят и развият нови стратегии и специфични *технологии на педагогическо взаимодействие*.

4. Сътрудничество със семейството и общността

Приобщаващото образование е немислимо без създаването и укрепването на двупосочни устойчиви *връзки на образователната институция и семейството* на основата на общия интерес за развитието на детето.

IV. ПОДКРЕПА НА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ

Подкрепата на личностното развитие се осъществява във връзка и в корелация с разработените областна и общинска стратегии за подкрепа на личностното развитие, както и въз основа на анализ на необходимостта от обща и допълнителна подкрепа в училището.

2.1 Обща подкрепа

За организиране на подкрепата на личностното развитие СУ“Св. св. Кирил и Методий“, град Добрич за координатор е определен заместник-директорът, който изпълнява функциите си съобразно Наредбата за приобщаващото образование.

Общата подкрепа в СУ“Св. св. Кирил и Методий“, град Добрич се осъществява от екип, ръководен от координатора. Общата подкрепа е насочена към развитие на потенциала на всяко дете и ученик и включва различна екипна работа и осигуряване или насочване към занимания по интереси. Заниманията по интереси могат да се организират от СУ“Св. св. Кирил и Методий“, град Добрич, както и от други центрове за личностно развитие-общински, областни, национални.

Кариерното ориентиране, провеждано от консултант от кариерен център, също е част от общата подкрепа на учениците от първи до осми клас.

Описаните в училищния правилник морални и материални награди също са част от предоставяната обща подкрепа.

Общата подкрепа включва и други дейности, подробно описани в Наредбата за приобщаващото образование

2.2. Допълнителна подкрепа

Допълнителната подкрепа се осъществява въз основа на направена оценка на индивидуалните способности на определен ученик от СУ“Св. св. Кирил и Методий“.

Оценката на способностите се извършва от специално назначен екип от специалисти, съобразно необходимостта на детето и след това се потвърждава от Регионален център за подкрепа на приобщаващото образование.

Учениците, за които може да се поиска оценка на способностите, са от следните уязвими групи:

- деца със специални образователни потребности;
- деца с хронични заболявания;
- деца в риск.

Допълнителната подкрепа включва:

- работа с дете или ученик по конкретен случай;

- специализирани средства;
- ресурсно подпомагане .

Допълнителната подкрепа се реализира чрез план за действие за всяко конкретно дете. Родителите задължително се включват в плана за действие като активни участници в дейностите.

Ако Регионалният център препоръча допълнителна подкрепа, но родителите откажат, училището уведомява отдел „Закрила на детето“ към Дирекция Социално подпомагане по местоживеене на детето, с цел социалните служби да окажат съдействие и ако се налага помощ на родителите за осъзнаване нуждите на детето. При наличие на три и повече деца/ученици в паралелка се осигурява помощник-учител за подпомагане работата на учителите. Задълженията на помощник-учителите са разписани в ДОС за приобщаващото образование.

При необходимост се изработва индивидуална учебна програма по съответните учебни предмети с цел по-лесното възприемане от ученика, а също така се изготвя и индивидуален учебен план .

V. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ПРОГРАМАТА

Дейности	Срок	Отговорник	Забележка
Идентифициране на ученици, които имат необходимост от обща подкрепа	постоянен	заместник-директор	
Екипна работа на учителите от даден клас	постоянен	класен ръководител, учители	при необходимост
Определяне на координатор на екипа за оказване на подкрепа	до 03.09.2018 г.	директор	
Награждаване на ученици	текущ	директор, заместник-директор	при и по определен повод за поощрение
Представяне на дейности по интереси в училището	17.09.2018 г.	учители в ГЦО	
Представяте на дейностите по интереси на СтЦРД, НДД	17.09.2018 г.	представители на центровете	при проявен интерес от страна на центровете
Кариерно ориентиране и консултиране в класовете от 3 до 7	01.12.2018 г.; 01.05.2019 г.	кариерен консултант	
Идентифициране на ученици със СОП	целогодишно	класни ръководители, учители, логопед, ресурсен учител	

Оценка на потребности на ученици със СОП	на на	целогодишно	ресурсен учител и екип	не по-късно от 3 месеца след идентифициране на нуждата
Превантивни мерки за недопускане отпадане от училище		целогодишно	директор, зам.-директор, учители	
Организиране и провеждане на "Училище за родители"	и за	01.03.2019 г.	директор, заместник-директор, екип	при желание от родителите
Стимулиране участието на деца с изяви дарби в състезания и олимпиади		целогодишно	учители	
Стимулиране участието на деца и ученици от различни етнически групи в състезания и олимпиади		целогодишно	учители	
Съвместни дейности с МКБППМН	с	целогодишно, по график	директор, районна администрация	
Обучение на педагогически специалисти за работа в мултикултурна среда	на за в	по график, заложен в план за квалификация	директор, председатели на МО	

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

За изпълнението на Програмата важно значение има сътрудничеството между всички пряко ангажирани институции, неправителствения сектор и родителска общност. Всички участници в образователния процес (семейство, детска градина, училище, институции, НПО) трябва да бъдат еднакво отговорни и ангажирани за постигането на поставените цели.

След приемане и обнародване измененията в Наредба за приобщаващо образование, настоящата Училищна програма за предоставяне на равни възможности и приобщаване на деца и ученици от уязвими групи, би могло да претърпи изменения и/или допълнения.

Настоящата Програма е приета на заседание на Педагогическия съвет с Протокол № 9 / 13.09.2018 г.